

Våld mot kvinnor ingen kvinnofråga

Sunny Vanderwall är aktiv i en kvinnojour, Arhe Hamednaca i en förening mot hedersvåld. Båda ser våld mot kvinnor som något som angår alla.

Text: Elin Odesson | Bild: Nicole Gondek, Anna Fredriksson | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 1 2016

Uppskattningsvis 48 000 kvinnor utsätts varje år för fysiskt och eller psykiskt våld i nära relationer, enligt Brottsförebyggande rådet. I genomsnitt dödas 17 kvinnor varje år av en man de har eller har haft ett förhållande med.

I regeringens strategi mot mäns våld mot kvinnor från juni 2015 är en slutsats att det behövs starkare fokus på förebyggande insatser, och att pojkar och män behöver involveras mer i det arbetet. När Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, fördelar medel till jämställdhetsarbete prioriteras projekt där män och pojkar görs delaktiga.

Sunny
Vanderwall.

Sunny Vanderwall är civilekonom och sitter på fritiden i styrelsen för Agera kvinnojour i Solna. Han är kassör och har varit delaktig i att starta föreningens telefonjour och snart också ett skyddat boende. Han möts ibland av positiv förvåning när det kommer på tal att han är aktiv i en kvinnojour. Han

har förståelse för argumentet att en kvinna som utsatts för våld av en man ska kunna mötas av en kvinna, och att det är naturligt att det är kvinnor som svarar i telefonjouren. Men att stoppa mäns våld mot kvinnor är inte en kvinnofråga utan en samhällsfråga, säger han.

– Hela samhället behöver tillsammans hjälpas åt för att lösa problemet. Vi vet att det oftast är en man som utövar våldet i en nära relation, därför är det viktigt att det finns män som inte utövar våld, som kan vara förebilder och visa för kvinnor att det finns alternativ. Män kan vara på andra sätt än de män de tidigare mött.

Agera är en av 120 medlemsjourer i riksorganisationen Unizon. Det är upp till varje förening om de välkomnar män som aktiva, omkring fem procent av de anställda eller ideellt arbetande är män.

Drivkraften för Sunny Vanderwall är viljan att förändra.

– Våldet är ett stort samhällsproblem. Genom personliga erfarenheter har jag sett hur destruktivt det kan vara och jag tror på att det går att förändra. Vi behöver ändra hur samhället fostrar män och kvinnor. Män kan lära sig att lösa problem utan våld och kvinnor kan lära sig att stå upp för sig själva och vara starka.

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks, är en feministisk och kvinnoseparatistisk organisation som har ett annat synsätt. Män kan inte arbeta i Roks verksamheter eller sitta i styrelsen för någon av medlemsjourerna. En av de viktigaste principerna i Roks värdegrund är att systrar möter systrar. Kvinnor ska slippa förhålla sig till män och kunna känna sig fullkomligt trygga, framhåller Wiveca Holst, kassör i Roks.

– Men män får gärna stödja vår verksamhet vilket också många gör genom att ge oss bidrag av olika slag. Vi har också grupper där vi arbetar med mansorganisationer både förebyggande och med direkt stöd och hjälp.

Roks ser kvinnan som en stark person, även om hon levt i en destruktiv relation.

– Vi skiljer oss från exempelvis socialtjänsten som ser kvinnan som offer, som ska tas om hand, terapeutas och behandlas. Den som fattat beslutet att vända sig till en jour är allt annat än ett offer. För oss är det därför otroligt viktigt att det finns egna rum för kvinnor. Män har alltid haft separata rum och vi har aldrig ifrågasatt detta, säger Wiveca Holst.

Män tar plats, de tar över – därför behövs platser där kvinnor har hela tolkningsföreträdet, menar Roks.

För riksdagsledamoten Arhe Hamednaca (S) är det viktigt och självklart att män engagerar sig i arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor. Han var under 1990-talet engagerad på fritiden i frågor om jämställdhet och integration. Efter att Fadime Sahindal mördats av sin far 2002, i hederns namn sedan hon levt under dödshot i flera år, grundade Arhe Hamednaca Sharaf hjältar.

– Innan var det mest kvinnojourer och kvinnorörelsen som engagerade sig i frågorna. Men det är egentligen inte alls kvinnofrågor. I grunden handlar det om hur vi kan förändra mäns syn på kvinnor och komma bort från patriarkaliskt tänkande och att mannen ska ha makt och kontroll över kvinnan, säger Arhe Hamednaca.

Sharaf hjältar finns i Fryshuset i Stockholm och arbetar för att förändra unga mäns attityder och få dem att ta avstånd från hedersrelaterat våld. När Arhe Hamednaca bildade Sharaf hjältar möttes han av hårt motstånd från två håll.

– Jag fick ta stryk från feminister, som ansåg att killar inte kunde kallas hjältar. Sharaf betyder "heder" och min tanke med namnet var att ta tillbaka ordet "heder" och att de som lämnat hedersförtrycket kan kallas hjältar. Det var konstigt och provocerande för många intellektuella feminister.

De andra motståndarna var de som tyckte att Arhe och Sharaf hjältar hjärntvättade deras pojkar.

– Jag blev nästan mordhotad av dem som ansåg att jag ville assimilera deras pojkar. Den fajten var den värsta. De första

två åren fick jag kämpa för att övertyga om att jag inte är emot någons kultur. Att slå eller att mörda är brott, och ska inte förknippas med någon kultur. Att män tar sig makt och kontroll över kvinnor finns inom alla religioner och kulturer. Sedan dess har Sharaf hjältar blivit en populär verksamhet, som spridits till flera storstäder och länder i Europa. Idag finns också Sharaf hjältinnor.

Arhe Hamednaca anser att det är viktigt att arbeta med just unga killar – de är framtidens män och pappor. Och det är de progressiva männen, de som tror på jämställdhet och alla människors lika värde, som ska göra jobbet.

Män mot våld

Fatta Man arbetar för att män och pojkar ska ta ansvar, vara del av en positiv förändring, för en samtyckeslagstiftning och för en manlighet utan sexualiserat våld.

Män för jämställdhet, MFJ utmanar normer kring maskulinitet och har som mål ett jämställt samhälle utan våld. MFJ har bland annat som politiskt krav en individualiserad föräldraförsäkring.

Rikskriscentrum är en riksorganisation för professionellt behandlingsarbete mot våld i nära relationer. Här söker varje år runt 2 500 män hjälp hos någon av de 30 samtalsmottagningarna.

Män bortförklarar våld

Sociologen Susanne Boëthius har undersökt hur män, som frivilligt sökt hjälp för relationsvåld vid mansmottagningar, förklarar sitt beteende. Flera av dem hon intervjuat lägger delar av skulden på kvinnan som de menar provocerat fram våldet. Andra faktorer som männen själva nämner är arbetslöshet, depression och en svår uppväxt. Männen förminskar också det våld de tar ansvar för och vill inte se sig själva som kvinnoemisshandlare. En förklaring till att de sökt hjälp var ultimatum från partnern. Efter ett år i behandling tog fortfarande ingen av männen på sig fullt ansvar för våldet men beskrev situationer när de tagit ansvar för att

våldet skulle upphöra.